Bridgend County Borough Council

Adolygiad o Drefniadau Etholiadol Cyngor Cymuned Trelales

ADRODDIAD Y CYNIGION DRAFFT

Medi 2026

Dylid anfon pob sylw ynghylch y cynigion drafft hyn i

Y Gwasanaethau Etholiadol
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Y Swyddfeydd Dinesig
Stryd yr Angel
Pen-y-bont ar Ogwr
CF31 4WB

Neu drwy e-bost i: cgr@bridgend.gov.uk

ddim hwyrach na 19/10/2026

Tudalen Y Cynnwys

Pennod 1	**Crynodeb o'r Cynigion Drafft**	**2**
Pennod 2	**Polisi Maint y Cyngor**	**3**
Pennod 3	**Y Cynigion Drafft**	**4**

ATODIAD 3 **SYLWADAU A DDERBYNIWYD**

Pennod 1. CRYNODEB O'R CYNIGION DRAFFT

Mae dyletswydd ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr dan Adran 55(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 i gynnal adolygiad o ffiniau a threfniadau etholiadol y cymunedau o fewn Pen-y-bont ar Ogwr. Er mwyn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth, yn dilyn derbyn cais ffurfiol gan Gyngor Cymuned Trelales, cytunodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yng nghyfarfod y Cyngor ar y 14ain o Fehefin 2026 i gychwyn adolygiad o drefniadau etholiadol Trelales.

Cyhoeddwyd hysbysiad cyhoeddus o'r bwriad i gychwyn adolygiad o Gyngor Cymuned Trelales ar y 26ain o Fehefin 2026 drwy gyhoeddi'r Cylch Gorchwyl.

Dechreuodd yr ymgynghoriad 6-wythnos cychwynnol ar y 26ain o Fehefin 2026, gan wahodd rhanddeiliaid i anfon sylwadau cychwynnol, oedd i gael eu cyflwyno drwy'r post neu e-bost i'r Swyddfa Etholiadau. Daeth y cyfnod ymgynghori i ben ar 7 Awst 2026.

Wrth lunio'r cynigion drafft, cafodd y cynigion gwreiddiol eu hadolygu gan gymryd i ystyriaeth y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori cychwynnol.

Pennod 2. POLISI MAINT Y CYNGOR

1. Mabwysiadodd y Cyngor 'Bolisi Maint Cynghorau Tref a Chymuned' mewn cyfarfod o'r Cyngor llawn ar yr 17eg o Ebrill 2024.

2. Maint delfrydol etholaeth ar gyfer cyngor cymuned yw oddeutu 5,000 o etholwyr heb faint uchafsymiol.

3. Wrth bennu'r gymhareb o gynghorwyr i etholwyr, cynigir defnyddio canllawiau Ysgol Fusnes Aston a gyhoeddwyd yn 1992 i roi lefel o hyblygrwydd wrth benderfynu ar y cymarebau. Gwelir eu harweiniad hwy isod yn Nhabl 2: -

Tabl 2 – Cymhareb Cynghorwyr i Etholwyr

Etholwyr	Dyraniad Cynghorwyr
Llai na 500	5 – 8
501 – 2,500	6 – 12
2,501 – 10,000	9 – 16
10,001 – 20,000	13 – 27
Mwy na 20,000	13 - 31

4. Bydd angen paredd yn y gymhareb o gynghorwyr i etholwyr rhwng wardiau yng Nghyngor Cymuned Trelales.

Pennod 3. Y CYNIGION DRAFFT

1. Mae gan Gyngor Cymuned Trelales dair ward: Trelales/Bryntirion, Cefn Glas 1 a Cefn Glas 2. Nid yw'r ymgynghoriad hwn yn newid y wardiau hyn nac yn ystyried newid y ffiniau.

2. Mae trefniadau'r cyngor cymuned yn Nhrelales ar hyn o bryd yn cynnwys cyfanswm o 10,295 o etholwyr ac maent yn cael eu cynrychioli gan 13 o gynghorwyr cymuned

Ward Cymuned	Etholwyr	Nifer y Cynghorwyr
Trelales/Bryntirion	7,026	5
Cefn Glas 1	1,412	4
Cefn Glas 2	1,857	4
Cyfanswm	**10,295**	**13**

Sylwadau

3. Derbyniodd y Cyngor 3 sylw ynghylch cymuned Trelales.

Trefniadau Etholiadol y Cyngor Cymuned

4. Bydd trefniadau arfaethedig y cyngor cymuned yn Nhrelales yn cynnwys cyfanswm o 10,295 o etholwyr a chânt eu cynrychioli gan 15 o gynghorwyr cymuned.

5. Gellir gweld trefniadau etholiadol arfaethedig y Cyngor ar gyfer y cyngor cymuned isod:

	Cyngor Cymuned Trelales							
	Yn bod eisoes				**Arfaethedig**			
Wardiau	Etholwyr	Cynghorwyr Cymuned	Etholwyr i Gynghorydd	Amrywiad	Etholwyr	Cynghorwyr Cymuned	Etholwyr i Gynghorydd	Amrywiad
Trelales/Bryntirion	7,026	5	1,405	77%	7,026	10	703	3%
Cefn Glas 1	1,412	4	353	-55%	1,412	2	706	-10%
Cefn Glas 2	1,857	4	464	-41%	1,857	3	619	2%
Cyfanswm	**10,295**	**13**	**792**		**10,295**	**15**	**686**	

Mae'r Cyngor wedi cynnig 15 aelod o'r cyngor, sy'n gynnydd o 2 ar y trefniadau presennol ac sydd yn cyd-fynd â Pholisi Maint y Cyngor. Cred y Cyngor y byddai'r trefniadau newydd yn gwella lefel effeithiolrwydd a hwylustod llywodraeth leol yn yr ardal ac yn sicrhau lefelau gwell o baredd etholaethol.

Atodiad 3 Sylwadau a Dderbyniwyd o'r Ymgynghoriad Cychwynnol

Sylwadau ac adborth a dderbyniwyd yn y Swyddfa Etholiadau ynghylch y cyfnod ymgynghori cychwynnol ar gyfer Adolygiad Trefniadau Etholiadol Cyngor Cymuned Trelales

Sylwadau a dderbyniwyd drwy e-bost gan Gyngor Cymuned Trelales

Yng nghyfarfod y Cyngor yr wythnos ddiwethaf, penderfynwyd cyfeirio'r canlynol yn ôl atoch fel rhan o'r broses ymgynghori.

Ar hyn o bryd mae 13 o gynghorwyr ar gyfer yr ardal, fy awgrym yw gadael hyn ar 13 ar gyfer yr adolygiad hwn a'i ailystyried fel rhan o unrhyw adolygiad ffiniau dilynol.

Caiff 850 o dai eu hadeiladu ar dir i'r gorllewin o Ben-y-bont ar Ogwr fel y'i dyrannwyd yn y CDLl, gan dybio cymhareb o 1.5 o etholwyr fesul aelwyd, byddai hyn yn cynyddu nifer yr etholwyr yn ward Trelales/Bryntirion o 7,046 i 8,321. Mae angen ystyried hyn wrth gyfrifo cyfanswm nifer y cynghorwyr a'r rhaniadau rhyngddynt.

Yn fathemategol, y canlyniad gorau fyddai i Gefn Glas 1 a 2 gael 2 gynghorydd yr un fesul ward - er y byddai hyn yn dal i olygu anghydraddoldeb o ran etholwyr fesul cynghorydd yng Nghefn Glas 1 heb newid ffin, dyma'r unig ganlyniad rhesymegol. Yna dylid rhoi 9 cynghorydd i ward Trelales/Bryntirion. Byddai hyn yn golygu’r canlynol:

Cyngor Cymuned Trelales	Etholwyr y Cyngor	Cartrefi newydd *1.5	Cyfanswm	Nifer presennol o gynghorwyr	Cymhareb Cynghorydd/ Etholwyr
Cefn Glas 1	1,411		1,411	2	706
Cefn Glas 2	1,861		1,861	2	931
Trelales / Bryntirion	7,046	1,275	8,321	9	925

Hoffwn nodi bod y penderfyniad wedi ei dderbyn yn unfrydol fel y ffordd ymlaen a ystyriwyd. Nid oedd unrhyw anghytuno ar y cynnig, ac rydym yn gofyn iddo gael ei ystyried o ddifrif.

Byddai'r Cyngor hefyd yn dymuno i'r adolygiad ffurfiol o'r ffin gael ei gynnal cyn gynted ag y bo modd.

Sylwadau a dderbyniwyd drwy e-bost oddi wrth Gynghorydd y Fwrdeistref Sirol Spiller:

Bore Da,

Yn dilyn yr isod, hoffwn wneud y sylwadau canlynol ar y cynnig i adolygu'r trefniadau etholiadol o fewn wardiau Cyngor Cymuned Trelales cyn etholiadau lleol 2027.

Mewn byd delfrydol, byddem yn adolygu ffiniau Cyngor Cymuned Trelales i sicrhau bod ffiniau mewnol y gymuned yn cynrychioli cydbwysedd. Byddwn yn cefnogi'n gryf ail-alinio Dôl Morgan o fewn Cefn Glas, ynghyd â wardiau newydd Trelales/Bryntirion a Broadlands, ac uno Cefn Glas 1 a 2 – rwyf yn deall nad yw hyn yn bosibl o fewn yr adolygiad.

Felly, rwyf yn credu bod angen gweithredu'r canlynol:

Ar hyn o bryd mae 13 o gynghorwyr ar gyfer yr ardal, fy awgrym i yw gadael hyn ar 13 ar gyfer yr adolygiad hwn a'i ailystyried fel rhan o unrhyw adolygiad ffiniau dilynol.

Bydd 850 o dai yn cael eu hadeiladu ar dir i'r gorllewin o Ben-y-bont ar Ogwr fel y'i dyrannwyd yn y CDLl, gan dybio cymhareb o 1.5 o etholwyr fesul aelwyd, byddai hyn yn cynyddu nifer yr etholwyr yn ward Trelales/Bryntirion o 7,046 i 8,321. Mae angen ystyried hyn wrth gyfrifo cyfanswm y cynghorwyr a'r rhaniadau rhyngddynt.

Yn fathemategol, y canlyniad gorau fyddai i Gefn Glas 1 a 2 gael 2 gynghorydd yr un fesul ward - er y byddai hyn yn dal i olygu anghydraddoldeb o ran etholwyr fesul cynghorydd yng Nghefn Glas 1 heb newid ffin, dyma'r unig ganlyniad rhesymegol. Yna dylid rhoi 9 cynghorydd i ward Trelales/Bryntirion. Byddai hyn yn golygu’r canlynol:

Cyngor Cymuned Trelales	Etholwyr y Cyngor	Cartrefi newydd *1.5	Cyfanswm	Nifer presennol o gynghorwyr	Cymhareb Cynghorydd/ Etholwyr
Cefn Glas 1	1,411		1,411	2	706
Cefn Glas 2	1,861		1,861	2	931
Trelales / Bryntirion	7,046	1,275	8,321	9	925

Sylwadau a dderbyniwyd drwy e-bost oddi wrth Gynghorydd y Fwrdeistref Sirol Harrison:

Rwyf yn hapus gyda’r cynigion.

Pennod 4. YMATEBION I'R ADRODDIAD HWN

1. Dylid anfon pob sylw ynghylch y cynigion drafft hyn i:

   Y Gwasanaethau Etholiadol
   Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
   Y Swyddfeydd Dinesig
   Stryd yr Angel
   Pen-y-bont ar Ogwr
   CF31 4WBL

   Neu drwy e-bost i:

   cgr@bridgend.gov.uk

   ddim hwyrach na 07/04/2025.

2. Am wybodaeth bellach ynghylch yr adolygiad a'r broses adolygu edrychwch ar wefan y Cyngor: www.bridgend.gov.uk/my-council/elections/boundary-reviews/